

“Les obres d'Enciclopèdia Catalana són exportables arreu”

El nom d'Agustí Montal i Costa (Barcelona, 1934) va lligat al mutualisme, al tèxtil, a la cultura i al futbol. Va presidir el Barça del 1969 al 1977. Des de gener és el president d'Enciclopèdia Catalana, un grup format per més de vint empreses que, tot i les vicissituds del món editorial en català, miren d'enfortir-se dins el país sense perdre la perspectiva universal.

Montal ens recorda que va ser un dels artífexs perquè Johan Cruyff vestís la samarreta blaugrana i perquè el català tornés a ser la llengua oficial de l'entitat. Realment, quan parla de catalanisme i de barcelonisme li brillen els ulls. Són les seves dues grans passions, a banda de la família. I podríem dir que Enciclopèdia Catalana i el FC Barcelona, les dues entitats de la seva vida. Algú ha dit que la primera és “més que una editorial”, i la segona, “més que un club”.

A Montal, li agrada parlar de tot, amb un to pausat i respectuós, però li hem demanat acotar l'entrevista en dos temes: el món editorial i el món culer. Realment, aquest senyor de Barcelona, com diria Josep Pla, hi té molt a dir, en aquests dos estadis.

— Què en pensa, de la situació actual a can Barça?

— Home, ha canviat molt tot. El futbol és un negoci pur i dur i el Barça ha deixat de ser el representant de la senyera del país català en molts llocs i la senyera de la llibertat i la democràcia en molts d'altres. Jo havia inaugurat penyes arreu de l'estat on, per sobre dels colors, érem benvinguts perquè representàvem allò que en deien “apertura”. I ara, en aquests darrers anys, s'ha fet una política molt difícil de comprendre, que espero que es reconduïxi perquè la imatge del Barcelona sigui bona esporti-

vament i fidèl a una manera de ser que els catalans ens hem proposat de ser, basada en el respecte.

— Quan era president del club, se sentia ambaixador del país quan anava a fora?

— Deixi'm que recordi aquells desplaçaments a València, on em convidaven en Joan Fuster, l'Eliseu Climent i tota aquella colla. M'hi sentia molt a gust. Ells em parlaven de la polèmica —que encara hi és ara— dels blavers i dels no-blavers i de la situació del català al País Valencià. Com a anècdota, em va fer il·lusió inaugurar la Penya Barcelonista de Sueca. Després de donar un clauer al president d'aquesta penya, encara em recordo que Fuster em va corregir perquè vaig dir *llavero* en lloc de clauer. Quan anava allà em convidaven. Una vegada, abans d'un partit, estàvem sopant i vam celebrar la legalització del Partit Comunista. Jo no ho sóc, d'aquest partit, però ho vam celebrar amb en Guarnier i companyia.

— El Barça ja no és més que un club, doncs?

— Continua sent un patrimoni de molta gent, més que no pas dels quatre que manen, però ara tenim altres vehicles d'expressió de catalanitat. Apel·lo a conservar el sentiment d'abans, ja que a vegades el Barça és més conegut arreu del món que no pas altres estructures polítiques.

— Com hauria de ser el nou president del Barça?

“Al Barça cal algú que tingui honorabilitat, imatge de bon empresari, que sàpiga treballar en equip i que entengui del món de l'esport... que sigui dur en la gestió i amable en la convivència”

—Quan jo vaig ser president, tenia trenta-cinc anys. En aquests moments, la nostra entitat podria tenir un president tan jove? No ho sé. Crec que el Barça ha de ser dels joves, però hi ha d'haver una transició amb una persona que tingui honorabilitat, una imatge de bon empresari, que sàpiga treballar en equip i que entengui del món de l'esport. Hi ha molta gent que té aquestes característiques. En una democràcia no hi ha d'haver una persona per unanimitat. Ha de ser una persona dura en la gestió i amable en la convivència.

—Participarà en l'actual cursa electoral per la presidència del club?

—No tinc cap candidat ni tampoc no donaré suport a cap en concret fins que no hagin aparegut tots. Quan arribi el moment m'ho plantejaré.

—I Cruyff, hauria de tornar a la primera línia del FC Barcelona?

—El Cruyff és un patrimoni del Barça, com ho va ser Kubala o Samitier. Ens va donar molts moments de glòria i no es pot deixar de comptar amb ell.

—Com explica que durant vint-i-cinc anys hagi manat la dreta al Barça?

—No vull jutjar això, de cap manera. La veritat és que per tirar endavant al Barça massa vegades es mira el que ha faltat abans; s'ha criticat massa la gestió anterior. Hem de mirar sempre endavant.

—Canviem de tema. Vostè és el cap d'Enciclopèdia Catalana, però no pas de la Fundació Enciclopèdia Catalana. Com es menja això?

—Una cosa és la Fundació Enciclopèdia Catalana, que continua presidint el senyor Raimon Carrasco. Aquesta Fundació té un Patronat —on estic jo i altres components— que, juntament amb la Fundació Catalana, és la propietària d'una colla d'empreses. Totes aquestes empreses tenen un consell d'administració, amb una finalitat empresarial. I jo presideixo el consell d'Enciclopèdia Catalana. Avui, en el món editorial que vivim, cal tenir una estructura empresarial forta. Sense voler criticar el que s'ha fet abans, era necessari establir un pla estratègic de futur.

—Com compagina Enciclopèdia Catalana una estructura empresarial amb el compromís cultural?

—La qüestió comercial és compatible amb la cultural. La Fundació ha de tenir rèdits econòmics que serveixen per promocionar tot el que són les finalitats culturals, això ho tenim molt clar tots els que estem en el consell. Per pensar en el futur cal tenir empreses rendibles econòmicament perquè puguin repartir rèdits i fonamentar o ampliar les bases del principal equip editorial de Catalunya.

—És bo que avui hagin d'existir fundacions culturals com la d'Enciclopèdia per vetllar per la cultura nacional?

—Aquesta Fundació va ser creada per poder tenir més iniciatives dins de les lleis actuals de beneficis fiscals. Totes les iniciatives fundacionals són molt importants, perquè el nostre país és el que és. Aquest esperit ha de tenir el suport de la gent capacitada per donar rèdits econòmics, perquè sense aquests diners no es poden fer grans coses. I és que el nostre país és deficitari en aquest sentit!

—Què pensa de les fusions editorials?

—Si s'analitza el món editorial europeu, hi ha sinèrgies que són necessàries. No pot ser que hi hagi tantes distribuïdores a Catalunya; n'hi hauria d'haver una que fos líder. Les editorials poden ser de dos tipus: les de grans obres i les editorials de petit format. Volem ser líders en grans llibres, però no descartem sinèrgies amb altres grups editorials que puguin col·laborar en dues o tres línies concretes en els altres productes.

—Enciclopèdia editarà en castellà?

—Això és molt difícil de contestar. No parlem del castellà, parlem de la globalització. Nosaltres som sis milions de catalans, la meitat dels quals parlen català; o sigui, el nostre mercat és petit. Què vol dir? Que si les nostres obres poden ser exportables a altres llocs, parlem-ne! Una de les nostres empreses, Geoestel, que fa mapes i plànols, abraça el mercat espanyol i europeu. Si volem ser una empresa, no podem tancar-nos; tenim un compromís amb la cultura catalana, però ens sentim forts i amb possibilitats d'exportar les nostres idees i productes a fora. La nostra cultura és mundial.

—L'encaix del paper amb el nou format electrònic espanta o il·lusiona?

—Enciclopèdia Catalana té tres bases importants: ECSA, que edita els llibres de gran format i amb una línia de crèdit. Encara té moltes possibilitats de seguir endavant, tot i els canvis tecnològics, perquè aquesta cultura multimèdia costa que entri al nostre poble. Per exemple, l'Enciclopèdia Britànica ha tornat a treure una edició en paper després de fer-ho en CD-Rom. Hem d'estar presents en els dos àmbits. En el segon àmbit, en l'obra petita, la novel·la, vols dir que l'acabarem llegint per ordinador i ens carregarem tota una tradició cultural? També tenim una edició infantil, perquè als col·legis i a les llars hi ha d'haver aquesta participació del paper cultural.

—Enciclopèdia Catalana també ha apostat darrerament pels productes de quiosc...

—Estem orgullosos d'haver obert una línia amb la revista *Sàpiens*, que

"En el català i en el no-català, el món editorial està en mans de grans grups o d'empreses especialitzades. Nosaltres estem al mig: tenim un paper sòlid, una cultura que ha entrat dins les nostres llars, raó per la qual crec que sempre hi haurà mercat."

funciona molt bé gràcies a la gent que la fa, que hi creu, ja que tenen aptitud i vocació. Però ara hem de continuar, això només és un inici... No és un èxit nostre, sinó de la gent que la fa.

—I no volem entrar en el mercat audiovisual?

—Sí, el que passa és que aquest mercat és molt complicat, només l'he tocat de resquitllada. No tenim una capacitat econòmica prou gran per crear una empresa d'aquest tipus. Hem de pensar en tot cas en iniciatives compartides i de participació.

—Estem enganxats a la paraula crisi en el món editorial català?

—En el català i en el no-català, el món editorial està en mans de grans grups o d'empreses especialitzades. Nosaltres estem al mig: tenim un país sòlid, una cultura que ha entrat dins les nostres llars, raó per la qual

crec que sempre hi haurà un mercat. Que hi hagi fusions, expansions o fallides? Jo ja ho he viscut en altres sectors i la veritat és que, si es fa una política assenyada, tirarem endavant. Sí que és cert que es parla massa de problemes editorials que no tenim fa vint anys.

—A la tardor hi ha eleccions al Parlament català. Un canvi de signe polític afectarà d'alguna manera Enciclopèdia Catalana?

—Jo crec que no hauria d'afectar. En el grup editorial que presideixo, no hi entra la política, entra l'empresa. Qualsevol dels partits polítics que hi pugui haver al Parlament, de segur que necessiten una eina forta, important, independent... com la nostra. A Enciclopèdia, se l'ha titllada, més per les persones que pels fets, de tenir una línia política, però jo dic una cosa: qualsevol de nosal-

tres podem votar el que sigui, l'alternança en principi és bona i sempre ha col·laborat amb qui hagi manat al país, i amb els ajuntaments, les diputacions... I és que no podem basarnos en ajudes, hem de tenir clar que la Fundació podrà col·laborar amb l'esperit de Catalunya si dóna un rèdit com a empresa. I aquesta empresa ha d'estar al marge dels que manen en la política.

—Algun projecte cultural nou?

—Seguirem amb el mecenatge a través dels premis literaris, i de segur que en sorgiran més, però com que ara parlem amb el representant del grup d'empreses, us puc assegurar que el meu gran projecte ara com ara és enfortir l'estructura empresarial per donar més volada a la Fundació.

Jordi Finestres